

KIRÁLY ANDRÁS

Hatvanöt év az oltár szolgálatában

Február elsején volt hatvanöt éve, hogy pappá szentelték a 90. évében járó Fodor István nyugalmazott esperest, metropóliánk legrégebben felszentelt papját, aki egyúttal hatvanöt éves házassági évfordulóját is ünnepli ebben az évben. Az évfordulás vasmisére május 6-án került sor egykori egyházközségében, a nagylétei nagytemplomban a korábbi hívei, pap testvérei és családja körében.

A mindkét ágon papi családból származó Pista bácsi a Szabolcs megyei Nyírgelsén született. Négy-éves korában elvesztette édesanyját – akiről csak annyi emléke maradt, hogy az ágy szélén ül, és fésüli hosszú haját –, egy év múlva pedig kétéves kishúgát, mindkettőt tifusz miatt. A ház körüli teendőket édesanyja halála után egy idős hölgy végezte, aki koménylevesen és paprikás krumplin kívül semmit nem tudott főzni. Legtöbbször tej volt vacsorára, kenyérral. Özvegyen maradt édesapja – aki az első világháborúban katonatiszt volt, átlőtték az arcát – egyszerre látta el őt és öccsét, valamint három egyházközséget: Nyírgelsét, Nyírmihálydit és Szakolyt. Gelsén és Szakolyban két iskolában hitoktatott, Mihálydiban templomot építtetett, a szakolyit kibővítette, a gelsei adósságát törlesztette, nem sokat volt tehát otthon. Kemény, szigorú, pontos ember volt – magával szemben is. Sokszor sétálgatott könnyes szemmel házuk virágoskertje előtt föl s alá: kislányát siratta. Csodálták őt azért, hogy az őt ért csapások ellenére sem szűnt meg mondogatni:

Jó az Isten!

A szovjetek 1945-ös bevonulását megsínylette a falujuk, de a templom és minden liturgikus tárgya csodával határos módon épen maradt.

Nem könnyítették meg helyzetüket a kommunizmus legkeményebb évei sem, a „vihárháromszögnek” csúfolt környékbeli település megszervezett papjai ráadásul folyamatosan nyomást gyakoroltak édesapjára – sikertelenül.

Óvoda nem volt, a gyermekeiket az udvaron és a szomszéd srácok portáján töltötték kergetőzéssel, krumpliháborúval, bújócskával. Négy elemi után a debreceni piaristákhoz kerültek, a gimnázium után öccse, László jogi pályára lépett, ő pedig a szemináriumba. Tanulmányvégzett kispap volt már, mikor 1952. április 25-én édesapját – zsebében a család utolsó hetven forintjával – elvitték az államvédelmisek avval, hogy másnap visszahozzák. Kis híján másfél év lett belőle.

A nyírgelsei hívek a tisztelendő úr letartóztatása után egy héten keresztül éjjel-nappal őrt álltak a parókia körül, nehogy neki, ifjabb Istvánnak is bántódása essék.

Júliusig nem tudtak az édesapjáról semmit, akkor kapott egy papírt arról, hogy a kistarcsai internálótáborban van. Októberben küldhet-

tek neki először csomagot, s csak a következő év augusztusában térhetett haza, de egyszer sem találkozhattak vele ez idő alatt. A két testvérnek nagy segítségére volt ez időszak átvészelésében, hogy édesapja pápi javadalmát, havi 645 forintot Istvánnak folyósították ezután. A kistarcsai raboskodás alatt édesapjánál imakönyv nem lehetett, szentiségekhez nem járulhatott, Szent Liturgiát nem végezhetett. A szobaparancsnok rabtárs dupla adag ételért folyamatosan figyelte őket.

A szakolyi parókus helyettesített ekkor Nyírgelsén (1945-től volt a falunak saját papja), minden mást István végzett, még temetett is. Két pap nagybátyját is elhelyezték a közelből, nehogy „összefogjanak”, öccsén és a falubelieken kívül így senkije sem volt.

1953 első napjaiban Dudás püspök a Püspökkari Konferencia ülésére volt hivatalos Budapestre. Mivel számított rá, hogy letartóztatják, közölte Istvánnal: nem kizárt, hogy hamarosan fölszenteli. István ekkor még nem udvarolt senkinek, ezért Zoltán atya, az újfehértói parókus ajánlott neki egy szép és okos leányt Nyírmadán: Csonka Marikát. Hogy megtudják, szabad-e, Zoltán atya írt a nyírmadai plébánosnak, aki megkérdezte a Csonka családtól, szabad-e még Marika. Szabad volt.

A nyírmadai parókus fia egyidős volt Marikával – együtt nőttek föl, barátok voltak –, a szemináriumba való belépés után cölibátust fogadott, de a nyarakat rendre Csonkáéknál töltötte. Tiszteletteljes barátság volt közöttük, semmi több. „Még egy puszi sem volt” – meséli Marika néni. Marika nyitott lett volna az udvarlására, ezért mindenki mást elutasított, de a kispap tartotta magát nőtlenségi fogadalmához. Sok év várákozás után egy szeptem-

beri napon a plébános kíséretében megjelent náluk a szentelés előtt álló ifj. Fodor István.

Az udvarlás híre gyorsan eljutott a nyírmadai tisztelendő asszonyhoz, aki mindenáron szerette volna, hogy Marika a menyé legyen, és egy nap szépen felöltözve becsöngetett Csonkáékhoz. Marikának éppen akkor látogatója volt – pontosabban már udvarlója, István személyében, aki akkor volt nála harmadszor. Szegény Marikának csak az volt nagyobb meglepetés, mikor a tisztelendő asszony a kapuban megkérte a kezét, távol lévő fia nevében!

Marika azonban túl sokat várt a nőtlenséget fogadó kispapra, s annyi év után végre fogadta valaki udvarlását. A kocka el volt vetve. De vajon mi történt volna, ha a kispap személyesen jön el megkérni a kezét? „Hát, akkor én mehettem volna tovább!” – mondja Pista bácsi.

Én akkor már döntöttem – meséli Marika néni. – Nagyon sokat imádkoztam mindennap. Gyerekkoromban csak a tanult imákat mondtam, de később rájöttem, hogy fontos a saját szavainkkal is imádkozni, a Jóisten várja is ezt. Ő segített meghozni ezt a döntést is. Tudtam, hogy ez Isten akarata, és tudtam, hogy ez jó lesz nekem. A szeplőtelen fogantatás ünnepe, december 8-án a fiatalok eljegyezték egymást.

A fiatal papnövendék

1958, Nyírgelse

Az ifjú házaspár 1953-ban

Pista bácsi az Úr szőlőjének hű szolgája felszentelése óta, Isten és az Egyház iránti hűsége megrendíthetetlen

Fiatal papként, 1955-ben

1992, Nagyléta

Ahogy már írtuk, Dudás püspök 1953 januárjában Pestre utazott, a Püspökkari Konferencia ülésére. Számított rá, hogy letartóztatják, s mikor napokig nem jött róla hír, biztosra vették: a főpásztort elvitték. Azonban 15-én István lapot kapott: a püspök jól van, február 1-jén szentelés! Öt (!) nappal később (az első találkozásuk után csupán négy hónappal), január 20-án este hatkor megesküdték a nyírmadai templomban, utána vacsora tizenöt fő részvételével, a hajnali kettes vonattal pedig irány a szentelés előtti, nyolcnapos lelkigyakorlat. Minderről Kistarcsán raboskodó édesapja semmit sem tudhatott. Február 1-jén az egyetemi templomban ötöd-

lé az emberek ujjongva kiáltozták neki: Siessen, tisztelendő úr, hazajött az esperes úr! Így történt, hogy a megtört parókus másfél év raboskodás után üres házba tért haza. István érkezése után telefonon riadóztatták Marikát, aki édesanyjával együtt még aznap éjszaka megérkezett, hogy első alkalommal találkozzon apósával.

Dudás püspök, tekintettel az édesapja korára és megrázkódtatásaira, nem helyezte el az ifjabb Istvánt, évtizedekig segédlelkészként szolgált édesapja mellett. Nyírgelsén született meg öt gyermekük: István, György, László, Mária és József.

HAJDÚDOROGI
FŐEGYHÁZMECEYE

Jubileumára emlékeznek a debreceni főszékesegyházban 2018-ban

magával szentelte pappá Fodor Istvánt Dudás Miklós püspök – a nyírmadai parókus fia is köztük volt. A vészterhes időkre jellemző volt, hogy az öt újszentelt pap között ketten még csak ötödévesek voltak, de Dudás püspök az esetleges letartóztatása miatt nem mert tovább várni a szenteléssel.

A nyírgelsei primíciára óriási tömeg gyűlt össze, még a szomszédos falvak hívei is nagy számban jöttek el, hogy köszöntsék új papjukat, és a nagy szegénység ellenére is rengeteg jóval halmozták el őket.

Augusztusban Marika családjánál voltak Nyírmadán, amikor Úrszínváltás ünnepére István hazautazott. (Ez akkor úgy nézett ki, hogy húsz kilométert tekert Mátészalkáig, onnan vonatkozó Nyírgelséig.) A nyírgelsei állomástól hazafe-

A gyerekek érkezésével a felelősség nagyobb, a küzdelem több lett. A falu által biztosított szerény anyagi lehetőségek mellett a nagy család minimális szükségleteinek kielégítése sem mindig volt egyszerű feladat, de a Gondviselés végigkísérte életüket, a gyerekeket becsülettel, egészségben felnevelték. Miután édesapja 1976-ban nyugdíjba vonult, Timkó Imre püspök Istvánt Nagylétára helyezte parókusnak, ahol további harmincegy évet, 2007-ig szolgált. Amennyire ereje engedte, édesapja is részt vett a lelkészi szolgálatban, egészen 1983-ban bekövetkezett haláláig.

A

ki ismeri, tudja, hogy István atya, Pista bácsi az Úr szőlőjének hű szolgálja felszentelése óta, Isten és az Egyház iránti hűség megrendíthetetlen. A „régí vágású” papi nemzedék képviselője, így például az éves szabadság fogalmát nem ismerte.

Ismerte azonban a közössége minden tagját, hogy hol lakik, kik a felmenői, a rokoni kapcsolatokat, emberi történeteket. Hitvallása szerint a sikeres pasztorációhoz elengedhetetlen a rendszeresség, a kiszámíthatóság, ezért a szertartásokat kíméletlen pontossággal mindig megtartotta – az utrenyét és vecsernyét is beleértve –, csakúgy, mint a hittanórákat, akár egy-két gyereknek is. Az első péntek, a betegek látogatása ugyancsak szerves, elhagyhatatlan része volt lelkigondozói munkájának.

Bár ő maga sosem kérte, Szilárd püspök 2007-ben, 79 éves korában nyugdíjazta. Nyugdíjas évei helyszínén, Debrecenben ezután is aktív életet élt: helyettesített, gyóntatott, imacsoportba járt, kíségtett a debreceni egyházközségekben. A mai napig vasárnapi Szent Liturgiát végez az Attila téri főszékesegyházban. Első emeleti kis lakásuk nappalijában mindennap elvégzi a Szent Liturgiát, avval a kehellyel, melyet édesapja kapott a szakolyi hívektől pappá szentelésének tízéves évfordulójára. A hívek közössége egy főből áll, de talán a legboldogabb mind közül: Marika néni ugyanis mindig az oltár közelében érzi legjobban magát.

Hatvanöt év papi szolgálat során a legnagyobb lelki élményt az emberek istenszeretete jelentette neki, és az, ahogyan ragaszkodnak hitükhöz és papijukhoz.

Láthatóan meghatotta, mikor a február 2-ai diakónusszentelésen a főszékesegyházban Fülöp atya és a hívek köszöntötték őt jubileuma alkalmából.

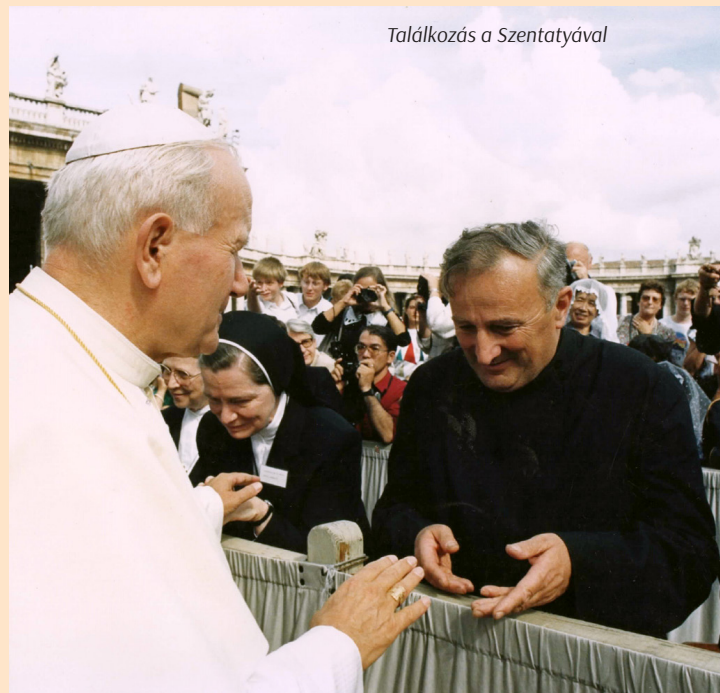
A hatvanöt évnyi papi szolgálat nem lett volna ilyen lelkes, ha nincs mögötte boldog, harmonikus házasság. Pista bácsi azt mondja, szerencsés, hogy Marika néni ennyi ideig „elviselte”. Marika néni három szót emel ki, mint a házasság legfontosabb pilléreit: a szeretet, a megbocsátás és az Isten. Mint mondja, egy percig sem kételkedett benne, hogy az Isten jót akar neki evvel a házassággal, pedig igen nehéz volt döntenie 1952-ben. Kérdésekre, hogy jól döntött-e a Jóisten akkor, azt feleli: *jól, nagyon-nagyon jól!* A köztük lévő harmónia a humorban is megmutatkozik, Pista bácsi mosolyogva szól közbe: *szegénykém, nem meri mondani, kimegyek inkább a szobából...*

Nem volt mindig könnyű, de mindig nagyon boldogok voltunk, és őt nagyon jó gyermekkel ajándékozott meg az Isten – teszi hozzá Marika néni. – Mindig érezte velem: ne félj, veled vagyok! A bánatot, a tragédiákat, a nehézségeket máshogy nem bírtam volna ki, csak vele. Ha nehézségeim vannak, csak arra gondolok, hogy az Úrnak is nehéz volt a keresztet cipelnie a Kálváriára. Beteg a gerincem, erősen hajlik, de ezt is elfogadom, mert ebben is követhetem Krisztust a szenvedésben. Annak idején a tanítói pályát is félbehagytam, mert ott volt az öt gyerek, az apósom, a férjem, de ezt sem bántam meg: annyi boldogságot kaptam tőlük, amennyit máshol nem kaptam volna.

Marika néni Pista bácsi is kedvesen méltatja: *Mindent elmond, hogy kibírt engem hatvanöt évig. Nagyszerű, mindenben hűséges és végtelenül türelmes asszony, és ő a gyermekeim anyja. Mindig, mindenben velem volt egész életem során. Vele kapcsolatban és minden másban is azt éreztem, hogy mindig a tenyerén hordozott bennünket a Jóisten.*

Marika néni és Pista bácsi kedves szavai hatvanöt év házasság után minden mai fiatalnak megszívlelendőek. Kívánjuk, hogy boldogságuk és erényeik minél több házaspárnak példát adjanak, és életük hátralévő részében is áraszsa el őket kegyelmével a mindenható Isten.

Találkozás a Szentatyával

Vasmise a nagylétei templomban 2018-ban